

'In Spaarne 66 hangt een gedenkplaat ter ere van mijn vaders daden'

Dochter Jantine Hazenberg vertelt zijn verhaal

Banketbakker Gerard Hazenberg hielp veertig Haarlemse kinderen de Hongerwinter door. In het geheim kregen ze op dinsdag- en vrijdagavond een warme maaltijd in de bakkerij. Dochter Jantine is trots. "Hij was zich zeer bewust van zijn verantwoordelijkheid voor de medemens."

Op de plek waar nu restaurant Spaarne 66 zit, was tijdens de Tweede Wereldoorlog de bakkerij en ijssalon van Gerard gevestigd. Op last van de Duitsers moest hij in 1942 vertrekken uit IJmuiden en verhuisde met zijn banketbakkerij naar Haarlem. Door beperkt beschikbare grondstoffen verkocht Gerard ijs, appelmoes, pudding, broodkoeken, soep en prikdrank. In 1944 ontstond er door gebrek aan brandstof en voedsel hongersnood in Nederland. Vooral de allerarmste wijk van Haarlem, het Rozenprieel, werd geteisterd door de Hongerwinter. Er stonden lange rijen mensen voor de gaarkeukens waar waterige koolsoep werd uitgedeeld. Gerard trof als ouderling van de gereformeerde kerk vermagerde en nauwelijks geklede kinderen aan in onverwarmde, armoedige huizen. Het sterftepercentage onder jonge kinderen was hoog.

Jantine: "Mijn vader was betrokken bij initiatieven vanuit de kerk die zich bezighield met het voeden van kinderen. Hij verkocht overdag brood aan de inwoners van Haarlem, maar gaf 's avonds hongerige kinderen te eten. Het was verboden voedsel gratis weg te geven, dus het moest in het geheim. Het was geen privé-actie, mijn vader werd waarschijnlijk gedekt door de kerk."

Pannen uitlikken

Volgens Harold, de oudste broer van Jantine, werd de bakkerij tweemaal in de week van binnen geblindeerd en werden er lange tafels neergezet. Artsen en verpleegsters selecteerden veertig kinderen tussen de vier en zeven jaar die ernstig ondervoed waren. In de schemering kwamen ze via een zijdeur binnen en kregen vier maanden lang een warme maaltijd. In augustus '44 had Gerard nog zijn toegewezen wintervoorraad kunnen kopen aan appels, meel en erwten die hij voor een groot deel aan de kinderen weggaf. Zijn eigen kinderen wisten niets van zijn handelen tijdens de oorlog, tot zes jaar geleden. "We hebben verschillende keren met de familie gegeten bij Spaarne 66. Een bijzondere locatie voor ons natuurlijk, omdat het ons ouderlijk huis is. Op een avond vertelde de eigenares dat er twee dames te gast waren geweest, die beweerden dat ze de Hongerwinter hadden overleefd dankzij het eten van onze vader. Dat was een grote en fijne verrassing. In ons gezin was daar niets over bekend. Ik ben in 1943 geboren,

'Na de oorlog werd mijn vader gearresteerd voor zwarthandel'

mijn oudste broer was zes jaar ouder, hij heeft wel een stuk van de oorlog meegekregen. Harold herinnerde zich grote uitgespoelde pannen die buiten stonden te drogen en door mensen op straat werden uitgelikt. Dat waren waarschijnlijk de ouders van de kinderen die bij ons binnen aan het eten waren. Mijn broers hebben nooit geweten wat onze vader precies deed, die was altijd met van alles bezig. Ons buurmeisje, zo hoorden we recent, heeft een keer gezien dat er in de bakkerij lange tafels stonden, maar onze ouders hebben het er zelf niet met ons over gehad."

Beroemen op zijn daden

Gerard was zich zeer bewust van zijn verantwoordelijkheid voor de medemens, meent Jantine. Zo zijn de kinderen ook opgevoed. "Mijn broer vertelde mij jaren later dat hij aan het eind van de oorlog eens flink op zijn kop kreeg van onze vader. Tijdens de voedseldroppingen was Harold ook naar buiten gelopen om brood te pakken. 'Jij hebt nooit honger gehad, wij hebben geen reden tot klagen, dus je laat het brood liggen', zei mijn vader. Het werd mijn broer verboden. Onze vader was een hardwerkende, eerlijke en bescheiden man. Hij heeft zich nooit op zijn daden beroemd, dat paste niet bij hem. Ik hoor van meer mensen dat hun ouders niet willen spreken over wat ze hebben meegemaakt in de oorlog." Gerard was bij meer 'illegale' zaken betrokken, vermoedt Jantine, maar ze weet er het fijne niet van. "Ook pas vele jaren later heb ik van mijn broers gehoord dat

we kort nadat we in Haarlem woonden met het gezin een aantal maanden moesten onderduiken. Mijn broer weet zich nog te herinneren dat de Duitsers een keer een pistool op mijn moeders hoofd richtten. Ze wilden weten waar mijn vader was. Wat hier de reden voor was, weet ik niet. Mijn ouders hadden wel een geheime radio waar ze naar luisterden. Misschien had dat er iets mee te maken. Spaarne 66 bestond in die jaren uit drie huizen. In het eerste huis woonde een man die niet te vertrouwen was. Hij had op het moment dat mijn ouders al eerder een keer het huis probeerden te ontvluchten de binnenplaats afgesloten. De andere buurman was een vriend, mijn vader en hij dekten elkaar."

Gearresteerd en vastgezet

Twee weken na de bevrijding werd Gerard uit huis gehaald door enkele jonge mannen in zwarte uniformen. Na een week ontdekte de familie dat hij in de Koepelgevangenis in Haarlem zat. Niemand, zelfs hun moeder niet, wist waarom. Later bleek dat hij verdacht werd van zwarthandel. Ze begrepen niet hoe de bakker aan zo'n voorraad voedsel kwam om veertig kinderen eten te kunnen geven. Na vijf weken werd hij vrijgelaten, zonder excuses of blijk van waardering. Jantine vindt het pijnlijk dat haar vader opgepakt is en vijf weken gevangen zat terwijl hij juist goed handelde in de oorlog. "Het is ook wrang dat er nooit excuses aan hem zijn aangeboden, dat was wel het minste wat ze hadden kunnen doen. Ook hierover heeft hij nooit iets gezegd. Ik denk dat hij ons niet

wilde belasten. Het schijnt dat de leiding van een van de organisaties waar hij bij was betrokken hem heeft weten vrij te krijgen."

Alsnog eren

Jantine is enorm trots op haar vader. Ze vindt het geweldig te weten dat hij zoveel goeds heeft gedaan tijdens de oorlog. "Ik ken ook families waarbij dat niet het geval is. Kinderen die later ontdekken dat hun ouders of andere familieleden 'fout' waren en heulden met de vijand. Onze vader koos voor de onderdrukten. Daarom hebben we er werk van gemaakt om hem alsnog te eren." De kinderen van Gerard besloten om in samenwerking met de restauranteigenaar in Spaarne 66 een gedenkplaat te plaatsen ter herinnering aan de daden van hun vader. "Er is inmiddels een nieuwe eigenaar. Het bord hangt er nog steeds gelukkig, weliswaar op een andere plek in het restaurant."

In een video van studenten van Inholland komen Harold (†), Jantine en het buurmeisje van Gerard Hazenberg aan het woord. Zij vertellen over de geheime operatie die plaatsvond in Spaarne 70 – tegenwoordig Spaarne 66.

Bekijk de video via deze QR code.

